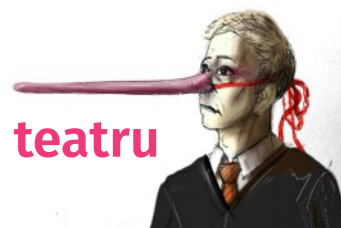

PINOKIO

Przedprzewodnik, czyli zanim przyjdiesz do teatru

Co to jest przedprzewodnik po spektaklu?

Przedprzewodnik po spektaklu to informacje, z którymi warto zapoznać się przed wizytą w teatrze. Dzięki niemu dowiesz się więcej na temat przedstawienia, na które się wybierasz. Przedprzewodnik uprzedza o utrudnieniach, jakie możesz napotkać, scenach, które mogą być dla Ciebie niekomfortowe (np. jeśli jesteś osobą wrażliwą na bodźce wizualne czy dźwiękowe) albo tematach, które mogą okazać się dla Ciebie trudne.

Po co nam przedprzewodniki po spektaklach?

Nowe spektakle Wrocławskiego Teatru Lalek powstają zwykle na podstawie zupełnie nowych tekstów, pisanych na zamówienie teatru. Ich twórcy, nawet jeśli adaptują klasykę, reinterpreterują ją, osadzając znane opowieści we współczesnym kontekście. Przedstawienia te dotyczą ważnych, a nierzadko trudnych tematów, są odważne artystycznie i wykorzystują nowoczesne środki sceniczne. Zdarza się, że po ich obejrzeniu dzieci i młodzież zadają opiekunom i nauczycielom wiele pytań. Ich odbiór wywołuje czasami żywe emocje. Przedprzewodnik pozwala się na te pytania i emocje przygotować.

Dla kogo jest przedprzewodnik?

Dla wszystkich, którzy chcą dowiedzieć się czegoś więcej o przedstawieniu, w tym:

- rodziców czy nauczycieli, którzy chcą być przygotowani na możliwe trudne tematy czy mocno oddziałujące środki wyrazu,
- osób o szczególnych potrzebach, w tym osób z niepełnosprawnościami, neuroróżnorodnych lub wysoko wrażliwych na bodźce sensoryczne.

Co znajdziesz w przedprzewodniku po spektaklu „Pinokio”?

Informacje o:

- tym, jak powstawał spektakl i jak interpretują go jego twórcy – punkty 1.-3.,
- tematach, które mogą okazać się trudne – punkty 4.-5.
- mocno oddziałujących środkach wizualnych i dźwiękowych – punkty 4., 5., 8.
- wartościach, jakie przekazuje spektakl i jego estetyce – punkty 2. i 6.
- dostępności spektaklu dla widzów o szczególnych potrzebach, w tym osób z niepełnosprawnościami – punkty 7., 8., 9.

1. Czy spektakl „Pinokio” powstał na podstawie książki?

Spektakl „Pinokio” powstał na podstawie sztuki francuskiego dramaturga i reżysera Joëla Pommerata, która jest współczesną interpretacją klasycznej książki Carla Collodiego. Postać Pinokia, stworzona przez Collodiego, wniknęła w europejską kulturę i sztukę, między innymi jako symbol kłamstwa. Przekaz książki Collodiego w dzisiejszych czasach wydaje się już jednak nieco archaiczny. Opisane w niej dziecko – pajacyk ma przede wszystkim spełniać oczekiwania rodzica i innych dorosłych, robić to, co do niego należy i czynić tak, aby rodzicom nie przysparzać zmartwień i bólu. Jednym słowem – być „grzecznym”.

Współczesna interpretacja opowieści o Pinokiu, dokonana przez Joëla Pommerata, oddaje dziecku podmiotowość. Zamiast „niegrzecznego”, wymagającego „naprawy” chłopca ukazuje nam młodego człowieka, który po prostu dojrzewa: konfrontuje się z dorosłymi, doświadcza różnych rzeczy, uczy się na błędach i nabywa odwagi, by podążać własną i wyznaczaną już tylko przez siebie drogą. Agata Kucińska, reżyserka spektaklu, podąża nie tylko za sztuką Pommerata, ale też tekstami Janusza Korczaka, który zrewolucjonizował w Polsce, i nie tylko, sposób myślenia o wychowaniu.

Budujemy nasz spektakl z miłości do dzieci i zachwytu nad nimi – mówiła reżyserka podczas pracy nad przedstawieniem. - Szukamy w historii o drewnianym chłopcu wartości ważnych dla współczesnych dzieci. „Pinokio” jest dla nas opowieścią o realizacji własnych pragnień i marzeń, o szukaniu wolności – będącej i przywilejem, i wyzwaniem. Dzieciństwo to ciągły balans pomiędzy tym co możemy, a tym co chcemy, tym co zakazane i tym co upragnione. To istny rollercoaster. W naszym spektaklu na pewno nie zabraknie szalonych przygód, spotkań z przedziwnymi postaciami, powodów do śmiechu i sytuacji nieco groźnych. Sięgamy w naszej realizacji po tekst francuskiego artysty teatru Joëla Pommerata, który interpretuje klasycznego „Pinokia” na nowo. Podążamy za nim, szukając w opowieści o drewnianym chłopcu wartości ważnych dla współczesnych dzieci.

2. Jakie wartości przekazuje spektakl „Pinokio”?

Spektakl „Pinokio” wskazuje na wartości szczególnie ważne w procesie dojrzewania i samostanowienia: odwagę, wolność, ciekawość świata (w odróżnieniu od książkowego oryginału, który podkreślał wartość posłuszeństwa i podporządkowania). Ukazuje dorastanie jako proces, w którym dziecko stopniowo uczy się ponosić konsekwencje własnych czynów i samodzielnie podejmować decyzje. To świetny punkt wyjścia do rozmowy z dzieckiem / uczniami o tym, co dla nich samych znaczy stawanie się dorosłym.

Pinokio spotyka na swojej drodze nie tylko złych, ale i dobrych, kochających go ludzi: ojca, który poświęca się dla niego, Wróżkę, która wskazuje mu właściwą drogę. Spektakl ukazuje więc, że warto postępować dobrze nie z lęku przed karą, ale w trosce o siebie i innych: dokonując dobrych życiowych wyborów, nie krzywdzimy siebie ani swoich bliskich. W odróżnieniu od książki, przyznaje bohaterowi prawo do popełniania błędów, a jego złe wybory ukazuje jako naturalne, konieczne do tego, by samodzielnie, na własnych błędach nauczył się odróżniać dobro od zła.

Inne wartości akcentowane w spektaklu to życzliwość, pomoc, uczciwość (nawet wtedy, kiedy nie przynosi korzyści), odpowiedzialność, wartość więzi rodzinnych.

3. Czy spektakl „Pinokio” jest sceniczną wersją filmu animowanego Disneya?

Nie. Bajkowa wersja opowieści o Pinokiu spopularyzowana przez Walta Disneya, jest znacznie ugrzeczniona i wygładzona w stosunku do książkowego oryginału. Jest dużo mniej mroczna i mniej jest w niej przemocy niż w książce Collodiego. To właśnie ta pogodna, wesola opowieść jako pierwsza przychodzi na myśl wielu dzieciom i dorosłym, kiedy słyszą tytuł „Pinokio”. Klimat naszego spektaklu jest jednak zdecydowanie bliższy literackiemu oryginałowi niż bajce Disneya.

4. Czy to znaczy, że w spektaklu „Pinokio” pojawia się przemoc?

Tak, podobnie jak w literackim oryginale – choć jest jej dużo mniej. Nie ma w nim choćby licznych bójek: bójki Gepetta z Antoniem czy uczniów między sobą. Nie ma także sceny, w której Pinokio zabija świerszcza młotkiem ani licznych scen, w którym chłopcu dzieje się krzywda: pałą mu się nogi czy zostaje niemal uduszony założoną na szyję obrozą z kolcami.

W spektaklu jest jedna scena, w której pojawia się przemoc, i jest to ważny dla fabuły moment pojmania Pinokia przez przestępców (w książce: rozbójników). Przestępcy używają przemocy, by wydobyć od Pinokia pieniądze: straszą go, grożą mu nożem i symbolicznie torturują, ściskając gąbkę, z której jest zrobiony (a dokładnie jego gąbkową stopę). Warto dodać, że w książkowej wersji rozbójnicy grożą Pinokowi, że zabiją jego i jego ojca, nożem otwierają mu usta, żeby wypłutł monety, po czym dokonują jego powieszenia na drzewie (za szyję, używając pętli). Scena z przestępcami w spektaklu została więc znacznie złagodzona w stosunku do wersji Collodiego, a przemoc ukazana za pomocą teatralnej metafory, w której wykręcana jest gąbka – w dodatku oddzielona od ciała Pinokia.

5. Czy w spektaklu pojawiają się inne sceny, które mogą okazać się trudne dla odbiorcy?

Scena, w której Pinokio i postać zwana Złym Uczniem (w książce: Knotem) uciekają ze szkoły i trafiają do krainy, w której nie ma szkoły ani żadnych innych obowiązków, a zamieszkujący ją chłopcy całe dni spędzają na zabawie i rozrywce. I w książce, i w spektaklu kolega Pinokia jest jasnym przykładem negatywnego bohatera, a za jego naśladowanie Pinokia spotyka kara (zamienia się w ośła). W naszym spektaklu – podobnie jak w sztuce Joëla Pommerata – negatywne zachowania chłopca zostały podkreślone i uwspółcześnione: bohater rysuje po ścianach i pisze brzydkie wyrazy, zachęca Pinokia do wagarowania, palenia papierosów i picia alkoholu. W krainie nieustannej zabawy chłopcy grają w gry komputerowe. Nadal jednak jest to przykład złego zachowania, które zostaje ukarane. Warto też podkreślić, że błędy, które popełnia Pinokio, zostają w spektaklu ukazane jako etap, dzięki któremu w finale chłopiec dojrzewa, zdobywa mądrość życiową i zdolność rozróżniania między tym, co dobre i złe.

6. Jaką estetyką posłużyli się twórcy spektaklu „Pinokio”?

„Pinokio” jest spektaklem teatru formy, rozgrywającym się w planie żywym. To znaczy, że w spektaklu nie ma lalek, ale aktorzy występujący w kostiumach i charakteryzacji. Część kostiumów jest nierealistyczna, przeskalowana, oddająca w sposób nieco prześmiewczy charakter postaci.

Zgodnie z intencją autora sztuki, świat przedstawiony jest tworzony na bieżąco przez aktorów: tak słowem, kiedy aktorzy-opowiadacze przedstawiają kolejne przygody pajacyka, jak i warstwie plastycznej, gdy korzystając z dostępnych materiałów budują na oczach widzów drzewo, dom, sąd, szkołę, wnętrze ciała wieloryba.

Reżyserka jako tworzywo scenicznego świata wykorzystuje gąbkę – to z niej powstają kolejne przestrzenie sztuki. Aktorzy pokazują tu niezwyklej sztuki animacji, gdy w plastycznych scenach, pozbawionych tekstu i odgrywanych przy akompaniamencie muzyki, ożywiają materię, tworząc las, występ tancerki, czy zabierając widza do podwodnego świata. Reżyserka wykorzystuje nie tylko plastyczność gąbki, ale także jej chłonność, tworząc wielopoziomą metaforę.

7. Czy przedstawienie jest dostępne dla widzów o szczególnych potrzebach, w tym z niepełnosprawnościami?

Przedstawienie jest dostępne dla widzów o szczególnych potrzebach:

a) osób z trudnościami w obszarze poruszania się:

Duża Scena, na której prezentowany jest spektakl „Pinokio”, jest dostępna dla osób z trudnościami w obszarze poruszania się. Widzowie mogą skorzystać z windy w asyście pracownika obsługi widowni. Widna dojeżdża na poziom widowni Dużej sceny, miejsca na widowni można zająć bez konieczności pokonywania schodów. Osobom poruszającym się na wózkach inwalidzkich pracownicy obsługi widowni wskażą odpowiednie miejsce. Liczba miejsc dla osób poruszających się na wózkach jest ograniczona, warto więc zgłosić ten fakt podczas rezerwacji biletów.

b) osób z niepełnosprawnością wzroku:

Spektakl ma opracowaną audiodeskrypcję, z której można skorzystać podczas prezentacji przedstawienia. Spektakle z audiodeskrypcją są oznaczone w repertuarze skrótem AD. Grupy zorganizowane mogą również zamówić audiodeskrypcję w wybranym terminie prezentacji – prosimy o zgłoszenie takiej potrzeby z wyprzedzeniem specjalistce ds. dostępności (dane kontaktowe na końcu przedprzewodnika).

Osobom z niepełnosprawnością wzroku rekomendujemy miejsca w pierwszych rzędach – tak, aby mogły lepiej dostrzec szczegóły inscenizacji. Warto zgłosić taką potrzebę podczas rezerwacji biletów.

c) osób z niepełnosprawnością słuchu:

Spektakl jest tłumaczony na język migowy. Przedstawienie nie jest opatrzone napisami, nie ma również możliwości skorzystania z pętli indukcyjnej. Przedstawienia tłumaczone na Polski Język Migowy są oznaczone w repertuarze skrótami PJM. Grupy zorganizowane mogą również zamówić tłumaczenie w wybranym terminie prezentacji (w miarę dostępności tłumacza PJM) – prosimy o zgłoszenie takiej potrzeby z wyprzedzeniem specjalistce ds. dostępności (dane kontaktowe na końcu przedprzewodnika).

Osobom z niepełnosprawnością słuchu rekomendujemy miejsca w środkowych rzędach, na podwyższeniu – tak, aby mogły objąć wzrokiem zarówno scenę, jak i tłumacza PJM. Warto zgłosić taką potrzebę podczas rezerwacji biletów.

Ze względu na znaczną ilość tekstu oraz niektóre trudniejsze znaki migowe, przedstawienie rekomendujemy dzieciom od lat 10.

d) osoby z niepełnosprawnością intelektualną:

Przedstawienie jest dostępne dla widzów z niepełnosprawnością intelektualną. Spektakl operuje teatralną metaforą, która jest zrozumiała dla widzów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim i umiarkowanym. Tekst, który odgrywa w opowieści znaczącą rolę, jest czytelny i jasny. Widzowie o szczególnych potrzebach mogą skorzystać z asysty w dotarciu do budynku Teatru z taksówki lub najbliższych przystanków komunikacji miejskiej. Potrzebę asysty należy zgłosić z wyprzedzeniem specjalistce ds. dostępności (dane kontaktowe na końcu przedprzewodnika).

8. Czy spektakl jest odpowiedni dla widzów neuroatypowych lub wysokoreaktywnych?

Przedstawienie może być nieodpowiednie dla niektórych widzów neuroatypowych lub wysokoreaktywnych. Pajacyk przeżywa wiele przygód, a niektóre z napotkanych osób chcą Pinokia skrzywdzić lub oszukać. Choć bohater wychodzi z tych konfrontacji obronną ręką, mogą być one trudne w odbiorze dla widzów wysoko wrażliwych lub w kryzysie emocjonalnym. Sama kompozycja spektaklu jest harmonijna i, poza jednym momentem, nie odznacza się intensywnymi bodźcami sensorycznymi. Jednak około 70 minut następuje scena zabawy, zdominowanej przez głośną muzykę oraz gwałtownie zmieniające się projekcje (obrazy ze starych gier komputerowych) w intensywnych, kontrastowych kolorach. Po dwóch i pół minucie historia wraca do stonowanej sensorycznie narracji. W następującej późniejszej scenie w brzuchu wieloryba twórcy posłużyli się umiarkowanie głośnym efektem pracujących wnętrza zwierzęcia, który u szczególnie reaktywnych widzów może wywołać niepokój.

9. W jaki sposób Teatr wspiera widzów ze szczególnymi potrzebami w odbiorze i rozumieniu spektaklu „Pinokio”?

a) Widzowie szczególnie wrażliwi na głośne dźwięki mogą bezpłatnie wypożyczyć słuchawki wyciszające. Słuchawki nie wygłuszają całkowicie, ale pozwalają na obniżenie natężenia dźwięku o około 20 dB. Słuchawki, które posiadamy są przeznaczone dla dzieci w wieku 5-12 lat. Ich ilość jest ograniczona. Można je wypożyczyć w szatni.

b) Widzom z niepełnosprawnością wzroku proponujemy touch-tour – oprowadzanie dotykowe z audiodeskrypcją na żywo, które pozwala poznać przestrzeń, elementy scenografii oraz rekwizyty do spektaklu „Pinokio”. Chęć udziału w oprowadzaniu prosimy zgłaszać z wyprzedzeniem specjalistce ds. dostępności (dane kontaktowe na końcu przedprzewodnika).

c) Przedstawieniu towarzyszy, adresowany do grup zorganizowanych, warsztat kontekstowy pt. „Nie chcę być grzeczny”, zaprojektowany przez pedagogkę teatru, Katarzynę Krajewską. Warsztat podejmuje najważniejsze wątki, poruszone w spektaklu i przekłada je na codzienne doświadczenia widzów. Istnieje możliwość dostosowania warsztatu dla odbiorców o szczególnych potrzebach. Chęć uczestniczenia w warsztacie należy zgłosić podczas rezerwacji biletów. Minimalna liczba uczestników warsztatów to 15 osób, a koszt udziału w spotkaniu wynosi 15 zł /os.

d) Poza przedprzewodnikiem warto również zajrzeć do programu do spektaklu „Pinokio”. Rodzice i nauczyciele znajdą w nim rozmowę pedagogki teatru Katarzyny Krajewskiej z reżyserką, Agatą Kucińską. Rozmówczynie poruszają wątki różnic pomiędzy współczesnym tekstem Joëla Pommerata a pierwowzorem pajacyka z powieści Collodiego, konteksty interpretacyjne oraz perspektywę reżyserki. Młodszy czytelnicy znajdą w programie inspirujące zadanie plastyczne. Program można nabyć w teatralnym sklepiku w wersji papierowej lub pobrać PDF ze strony teatru: www.teatrlalek.wroclaw.pl (przy opisie spektaklu).

e) Szczegółowych informacji na temat dostępności przedstawienia dla osób o szczególnych potrzebach oraz możliwości skorzystania z asysty udziela **Marta Kurowska**, specjalistka ds. dostępności i edukacji, pod adresem mejlowym marta.kurowska@teatrlalek.wroclaw.pl lub pod nr telefonu 71 335 49 09 oraz 504 54 74 26 (tylko SMS).